Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Cena 20 groszy.

NOWINY PODHALAŃSKIE

aktualne i niezależne czasopismo zdrojowiskowe i gospodarczo-społeczne.

Nr. 8 (25) Nowy Sącz, niedziela 13 września 1936 Rok II

Na marginesie II. zjazdu rzemiosła w Zakopanem.

Dnia 30-go sierpnia br. odbył się w Zakopanem II. zjazd chrześciańskiego rzemiosła z Podhala, urządzony przy poparciu Izby Rzemieślniczej, w obecności licznych delegatów władz i tłumnym udziale zainteresowanych. 500 delegatów rzemiosła reprezentowało powiaty: jasielski, nowotarski, nowosądecki, myślenicki, limanowski i żywiecki. Zaszczycili zjazd obecnością pp: wojewoda krakowski Gnoiński, del. arcybiskupa ks. kan. Długosz, radcowie ministerstw Chrzanowski i Mischke, vicestarosta Tobiczyk, burmistrz Zakopanego inż. Zaczyński i w. i. Z powiatu nowosądeckiego wzięła udział grupa 50 osób, z czterema sztandarami, z pp. Batką, Chomeckim, Bernackim, Koterlą, Lorenzem, Styczyńskim i Twardowskim na czele.

Jesteśmy mocno krytycznie nastawieni w sprawach tak bardzo ważnych, jak rzemieślnicze i uwagi swoje wyraziliśmy już z racji pierwszego zjazdu w Nowym Sączu. Zjazd drugi, przy całej swojej powadze, wykazał mocne niezadowolenie „dołów", co szczególnie odbijało z racji narzuconych i nieżyciowych referatów. Wskazywało na słuszność naszej tezy trzykrotne zmienianie rezolucji uchwalonej ostatecznie, po mocnych sporach.

Zjazdy rzemieślnicze winny naprawdę wejść głęboko w sytuację naszego, upadającego coraz bardziej rzemiosła i winny być odbiciem faktycznych myśli tuziemców a nie skonstruowaną od hoc manifestacją, która w ten sposób niczego w naszem potrzebującem wszechstronnej pomocy rzemiośle — nie zmieni!

St. Klemens.

Poseł Jan Łobodziński o obwałowaniu Dunajca.

Kilkakrotnie, w naszych ostatnich numerach omawialiśmy sprawę przeciwpowodziowego obwałowania Nowego Sącza, które stanowi pierwszorzedny punkt zainteresowania ludności; równocześnie podnosiliśmy kompletny brak informacji, ze strony zobowiązanych do tego czynników.

Ostatnio zwrócił się do nas, poseł ziemi sądeckiej p. Jan Łobodziński, wyrażając gotowość najdokładniejszego poinformowania, nietylko zainteresowanych mieszkańców Wólek, ale i całego społeczeństwa, o przeprowadzonej inwestycyjnej akcji. Pan poseł Łobodziński zwoła w najbliższym czasie zebranie obywateli Wóleckich, na którem przedstawi stan całej akcji, a prócz tego raczył łaskawie przyrzec wyczerpując artykuły w powyższej sprawie.

Trudności dość poważne, stawia nie prezydjum, a niektórzy członkowie Rady miejskiej. Twierdzi się: o akcji osobistej, o rzekomych interesach „kilku Wólczan", przyczem nie można doprowadzić do załatwienia wymiany gruntów na Tłokach. W tego rodzaju akcji, która ma na celu ochronę przeciwpowodziową całej dzielnicy miasta — winno się stosować wszelkie możliwości, a przede wszystkiem dążyć wytrwale do przeprowadzenia inwestycji, która na przyszłość ma chronić poważnie życie i mienie ludzkie, przed dotąd nieopanowanym żywiołem wodnym.

St. Klemensiewicz.

Poświęcenie sztandaru Związku Podhalan w Rabce.

Dnia 23 sierpnia br. odbyło się w Rabce Zdroju poświęcenie sztandaru miejscowego Związku Podhalan, w którem wzięli udział senator Gwiźdź, poseł Łobodziński, dyr. Zachemski i inni znani nasi podhalańscy działacze.

Poświęcenie sztandaru przemieniło się we wspaniałą regjonalną uroczystość, a program tejże obejmujący zbiórkę, wymarsz, mszę św. wbijanie gwoździ, objad i akademję zgromadził tysiące ludności góralskiej. Szczególnie podobały się śpiewki „Góralskiego Koła Śpiewackiego" (dyrygent Wł. Skowroński), tańce góralskie i produkcje znanej muzyki Parów.

Komitet organizacyjny tworzyli pp: Wł. Klempka, Wł. Czyszczoń, Józ. Mierzwa i Mgr. Jan Janota. (R. Staw).

Prace około Zamku Sądeckiego.

Zewnętrzna szata król. Zamku sądeckiego, uzyskuje ostatnio, wskutek nowych inwestycyj Funduszu Pracy nadzwyczaj dodatni wygląd. Oto buduje się oporowe obmurowanie ul. Kazimierza, jako przedłużenie szkarp zamkowych; równocześnie wyrównuje się ulicę, która będzie miała znacznie estetyczniejszy wygląd i stosować się będzie do otoczenia.

NOWINY KRYNICKIE

ODDZIAŁ W KRYNICY.

Czar Krynicy.

Kto nie widział Krynicy przez szereg lat, ten naprawdę jest zdumionym, widząc już nietylko jej rozwój klimatyczny, ale kompletną zmianę w jej wyglądzie. Krynica dzisiaj to miejscowość naprawdę europejska, a jej widok zewnętrzny, jej urządzenia, budynki, ozdoby i tp. robią rzeczywiście wrażenie czegoś bardzo eleganckiego i postępowego.

Już dworzec kolejowy to budowla nadzwyczaj elegancka, nowoczesna i celowa. Piękny, rozległy plac wjazdowy ozdobione kwieciem rabaty dworca witają przybysza. Ostatnio robi się nową, celową drogę dla pieszych, do deptaku, przyczem stary most służyć będzie tylko dla pojazdów.

U wejścia na deptak wspaniały, nowocześnie urządzony gmach poczty. O drewnianych halach mało kto pamięta natomiast od strony Słotwin i Krynicy wsi pełnią służbę gospodarczą murowane hale targowe pełne urządzeń nowoczesnych. O bulwarach pisało się już bardzo wiele, niemniej jednak są prawdziwą ozdobą zdroju. Po stronie północnej deptaku wykańcza się nowy Dom Zdroowy, przyczem wnet będą znlesione być, stare budowle przy deptaku. I urząd miejski ma wspaniały, nowoczesny lokal, nie mówiąc już o urządzeniach pijalni, które śmiało konkurować mogą z najbardziej postępowymi urządzeniami tego rodzaju.

Budownictwo prywatne i społeczne rozwinęło się wprost olbrzymio. Stare, solidne, budynki przedwojenne nikną dzisiaj przy murowanych olbrzymach Patrji, Lwigrodu, Nowych łazienek, Kasztelanki, Dyrektorówki, Oficerskiego Domu i tp. Murowane, kilkupiętrowe wille i kamienice, o najnowszym stylu i linjach wykwitają wokół spośród lasów i wzgórzy. Oczywiście podniósł się przytem kolosalnie komfort.

Zdrój sam robi bardzo dużo, aby coraz nowszemi ozdobami i inwestycjami pociągać przybyszów. Tu podnieść należy urządzenie oryginalnych schodów i glorjetek, prowadzących w kilku miejscach do parku zdrojowego, urządzenie obszernego skweru przy pomniku Mickiewicza, pomysł kalendarza kwiatowego, zmienianego codziennie, tuż obok deptaku i td. Czystość w Krynicy jest wzorowa, dbałość o dobór ozdób kwietnych pomysłowa i naprawdę strojna, jednem słowem każdy, kto przyjrzy się dziś naszej perle wód podhalańskich: Krynicy musi stwierdzić, że ma ona, jako kierowników, na odpowiedniem miejscu: odpowiednich ludzi! A to dla zdroju znaczy wiele... bardzo wiele!

Jan Majewski.

Sprawa podatku hotelowego.

Minister Spraw Wewn. wydał okólnik Nr. 61. z dnia 31. lipca 1936 o podatku hotelowym, który w odniesieniu do uzdrowisk o charakterze użyteczności publicznej, nie jest przez wszystkich dobrze rozumiany. Wielu bowiem jest mniemania, że podatku wogóle płacić nie należy, wielu znów twierdzi, że podatek hotelowy może wynosić najwyżej 6 proc, od płaconego czynszu za wynajem pokoju.

Zarząd miejski wyjaśnia, że w Krynicy zdroju obowiązuje dotąd 10 proc. stopa podatkowa od podstawy wymiaru a podstawą jest cena wynajmu pokoju wraz z meblami, pościelą oświetleniem i opałem.

W myśl powołanego okólnika, statuty o podatku hotelowym mają być poddane rewizji, do dnia 1 kwietnia 1937. Zatem dopiero od tego czasu może zajść zmiana w poborze podatku hotelowego.

NOWINY SZCZAWNICKIE

Kierownik: Władysław Leszczyński „Pośrednictwo pocztowe"

Oddział „Nowin Podhalańskich" w Szczawnicy.

Bolączki Szczawnicy.

Szczawnica jest zdrojowiskiem pierwszorzędnem i gromadzi rokrocznie tłumy kuracjuszy, są jednakże i u nas pewne wewnętrzne troski, o których powinno się pamiętać! Pierwszą społeczną troską, to niewłaściwy skład komisji zdrojowej, która złożona jest tylko z (3) osób — w skład której (mimo odpowiedniego rozporządzenia ustawy) nie wchodzi wójt! A przecież jest to reprezentant, który winien, jako rodowity obywatel, bezwarunkowo wchodzić w skład aeropagu zdrojowiskowego.

Biegnący przez środek zdrojowiska potok winien zostać bezwzględnie przykrytym, a nadto powinno się przeprowadzać stałe polewanie ulic i ścieżek w parku (jak się to praktykuje w Krynicy). Tymczasem wstrętny kurz hasa bezkarnie, co bynajmniej nie przyczynia się do propagandy zdroju, przeznaczonego a priori dla... płucników. Należałoby też pomyśleć nareszcie i o kanalizacji.

Drogi St. Sącz — Szczawnica i Nowy Targ — Szczawnica są prawdziwem utrapieniem dla aut i autobusów. Niestety pisze się o tem wszędzie, ale poprawy nie widać! Jest to też jedna z najpoważniejszych bolączek naszego zdroju.

(Rewicz.)

—oo—

Uwagi posezonowe!

Każde zdrojowisko dba o swój rozwój, starając się dać jak najwięcej swym gościom; równocześnie poprawiać winno wszystko to, co jest nieracjonalne i niepropagandowe. A tem są fatalne drogi Szczawnica — N. Sącz i N. Targ. Miała być kiedyś autostrada Zakopane Krynica, pozostały wyboje, świadczące o małem zainteresowaniu się zarządów drogowych drogami!

Mówi się o wybudowaniu nowego Dworca Autobusowego, z pięknym gmachem, tylko kiedy? Również szwankuje kanalizacja a i potok należałoby do reszty przykryć! Plac targowy istnieje, ale sprzedaje się po ulicach i na deptaku, dorożek nie ma nigdy na wyznaczonych stoiskach. Te rzeczy należałoby koniecznie rozpatrzyć i unormować.

Pochwały godną jest budowa schroniska na Prehybie, którędy przechodzi moc wycieczek oraz naukowa działalność stacji meteorologicznej.

Mało zainteresowania wykazuje się dla źródła siarczanego, które odkryto jednak analiza gdzie utknęła. A przecież to odkrycie pierwszorzędnej wagi dla Szczawnicy. Pewnie, że byłoby rzeczą

ogromnego postępu ujęcie wszystkich źródeł, we wspólnej pijalni, wymaga to jednak kapitału; ale z czasem i do tego dojdzie.

Wreszcie znana i skądinąd bolączka, to pokątne pośrednictwo! Należy je tępić: zorganizować silnie dotychczasowy Zw. Właścicieli i udawać się ze wszystkimi zażaleniami i nadużyciami do naszego oddziału. Chętnie je w interesie zdroju napiętnujemy.

Piękną atrakcją jest koncert orkiestry symfonicznej-zdrojowej, pracującej pod batutą znanego dyrygenta i kompozytora p. Antoniego Wrońskiego, składającej się z art. muz. opery krakowskiej, poznańskiej, i warszawskiej. Orkiestra koncertować będzie dwa razy dziennie i we wrześniu.

Ze Związku Lekarzy w Szczawnicy.

Związek Lekarzy w Szczawnicy odbył w dniu 28 sierpnia swe doroczne Walne Zgromadzenie, na którym zdano sprawozdanie z działalności za rok ubiegły.

Związek współpracował w tym okresie, wydatnie tak z Komisją Zdrojową, w której zasiada delegat Związku Dr. Werner, jako też i z Dyrekcją Zakładu. Poza tym nawiązano kontakt z szeregiem organizacji lekarskich w całej Polsce, wśród których z ramienia Sekcji Naukowej wygłosili członkowie kilka odczytów, propagujących lecznictwo w Szczawnicy, tak w sezonie letnim jako też i zimowym.

W bieżącym sezonie letnim Związek urządził dwie zabawy, z których czysty dochód został przeznaczony na miejscową stację meteorologiczną i na Instytut Balneologiczny w Krakowie.

Z kolei, pod kierownictwem Dra Żulińskiego odbyły się wybory do Zarządu. W skład nowego Zarządu weszli: Dr. Werner Artur Karol — prezes, Dr. Mohr Bronisław — wiceprezes, Dr. Laskowski Stanisław — sekretarz, Dr. Dzerowicz Markjan — skarbnik, Dr. Morgenstern Marek — bibljotekarz, a jako kierownik stacji meteorologicznej Dr. Hamerschlag Roman.

—oo—

NOWINY ŻEGIESTOWSKIE

ODDZIAŁ WŁASNY

Inwestycje Żegiestowa.

Ktoś, kto nie widział Żegiestowa przez lat kilka nie może go dzisiaj poznać, tak bardzo bowiem na korzyść rozwinął się ten zdrój. Nie mówiąc o szeregu wspaniałych budowli [Dom zdrojowy, Wiktor, budujący się pensjonat dra Kotulskiego), stwierdzić musi przyjezdny, że rokrocznie Komisja zdrojowa dokłada pozytywną cegiełkę pracy, zrozumienia i postępu.

Popatrzmy na sezon tegoroczny! A zobaczymy: rozszerzenie drogi koło deptaku, aż do „Malutkiej i wybudowana nowy chodnik od Żegotki tamże. Rozszerzono również ukwiecony deptak, łącząc go z drogą wygodnymi schodkami. Oczyszczona, uporządkowana, polewana hydrantem czy beczkowozami droga od Wiktora, aż do Żegiestowa wsi pociąga spacerowiczów, zwłaszcza, że wobec sprawienia nowych lamp dla wsi, można spacerować i wieczorem, mile, przyjemnie a przedewszystkiem bez kurzu. Ustawiono również kilkadziesiąt nowych ławek w lesie i w centrum.

Obecnie pierwszorzędną, zasługującą na szczere uznanie, akcją Komisji zdrojowej są pertraktacje w sprawie uzyskania większej pożyczki z Woj. Zw. Międzykomun. Opieki Społecznej na wywiercenie 4 studzien artezzjskich oraz kwot z Woj. Funduszu Pracy na roboty kanalizacyjne i wodociągowe. Możność uzyskania elektryki z Mościc interesuje też żywo Komisję.

Pijalnia natomiast wód kruszcowych jest stanowczo za daleko położona i na tak znane zdrojowisko, za prymitywna. Inwestycje lecznicze są również wcale niepokaźne [brak wodolecznictwa, jest tylko prywatne]. O tych rzeczach winien poważnie pomyśleć Zarząd Zdrojowy. Stan sanitarny zdroju a przedewszystkiem wsi (gnojówki betonowe) jest doskonały. Żegiestów należy do spółki drogowej budującej drogę: Piwniczna — Muszyna.

Oto garść wrażeń i uwag z przemiłego Żegiestowa. (Osób.)

—oo—

Jesienny sezon.

Tradycyjna polska jesień nadchodzi i pociąga swem babskiem latem tych, którzy chcą w spokoju, przepędzić jesienne wywczasy urlopowe. Prześlicznie położony Żegiestów, w pętli Popradu, mający pierwszorzędne źródła lecznicze „Annę“ — „Andrzeja“ i „Sulin“, pełen walorów klimatycznych i nadzwyczajnych skarbów balneologicznych, posiadający niemal klimat podalpejski — wabi też szczególnie pod jesień. Leczy Żegiestów: niedokrewność, choroby serca i złej przemiany materji, choroby dróg pokarmowych, nieżyt, kobiece, artretyzm i reumatyzm, a kwasowęglowe, borowinowe i przyrodolecznicze kąpiele stanowią pierwszorzędny walor leczniczy zdrojowiska. Ceny kąpieli kruszcowych i borowinowych są w sezonie jesiennym poważnie obniżone, podobnie jak i taksa kuracyjna — a również pensjonaty i wille liczą ceny niezwykle niskie. Stąd każdy, kto chce spędzić mile jesienny sezon urlopowy czy wypoczynkowy śpieszy do Żegiestowa! Zyg-S.

Zdroje i letniska.

Piwniczna.

Sezon letniskowy w Piwnicznej ma się ku końcowi. Dopisał w tym roku nadzwyczajnie, boć Piwniczna mimo swego prymitywu, jest naprawdę śliczną. Zapełniają ją więc ci, co lubią swobodę, nieskrępowanie i przyrodę.

Sam zdrój bardzo skromny, acz łazienki (24 kabin) schludne i miłe. Urządzenie natomiast pijalni (zwykła muszla wodociągowa) więcej niż prymitywne, przyczem obsługa „robi łaskę“ podając wodę, Kryty pawilonik elegancki i przytulny. Koncerty jazzu Bulandy pierwszorzędne.

Należałoby koniecznie wybudować chodnik z przystanku do rynku [obok kościoła] urządzić prawdziwą plażę i oświetlić Czercz. A conto światła: przystanek kolejowy wieczór to błądzenie po omacku; nie jest oświetlonym jak na 5 minut przed pociągiem! W zdrojowisku tego rodzaju rzecz nie powinna mieć miejsca.

Bezprzecznie inwestycje zdrojowiskowe kosztują i wymagają wkładów, ma

ednak to szczęście Piwniczna, że jest gminą bogatą. A nadto ostatnio wzmaga się przypływ stale osiedlających się inteligentów. Rodak prof. Kopytko, dyr. gimn. Szuba i w. i. których już dzisiaj ludność lansuje jako ludzi mogących kiedyś zadecydować o rozwoju Piwnicznej — dają rękojmię jasnej przyszłości zdroju!

Z nowych budowli wymienić należy piękną willę, budowaną w Miliku tuż nad granicą — oraz nowe „stropy" w budynku magistratu". (J. Maj.)

Potrzeby Krościenka n. D.

Sezon obecny u schyłku, więc czas zrobić parę uwag, w interesie zdroju i gości! Pierwszą rzeczą to sprawa źródła i pijalni, które mają liczne braki. Leżą stanowczo za wysoko, co utrudnia chorym dostęp, wody udziela się za szczupło, wreszcie robi się trudności z podejmowaniem wody do domu [Wskazania: picie wody z ciepłem mlekiem. Właściciel źródła p. Romuald Dziewulski, pobierając 33 procent taksy zdrojowej winien stanowczo więcej dbać o potrzeby przyjezdnych.

Zresztą źródeł jest u nas wiele, z których szczególnie jedno dzikie, dałoby się eksploatować, tu jednak znowu stoi na przeszkodzie wyłączność właściciela. Sprawę tę należy co rychlej załatwić!

Składajmy na F. O. N.

Muszyna.

Muszyna jest zdrojowiskiem a przytem i wcale pokaźnem miasteczkiem. Jako zdrój pracuje pierwszorzędnie, a ruch przy zdroju (nowe wiercenia) i tempo pracy wskazują rzeczywiście na zmysł przedsiębiorczości burmistrza Jurczaka. Bardzo silna tegoroczna frekwencja gości świadczy dodatnio o zdroju.

Natomiast w mieście nieszczególnie. Istnieje Zw. Kupców z Wilhelmem Reichem na czele, ale zupełnie nie działa. A przecież kupiectwo, bez względu na wyznanie, winno być przedewszystkiem zainteresowane! Również i opieka społeczna, mimo wybrania komitetu nie wykazuje żadnej działalności, a zima nadejdzie niezadługo!

Rusza się Bezprocentowa Kasa Gemilat — Chesed z p. I. Brotmannem na czele, która udzieliła już około 30 pożyczek dla kupców i rzemieślników i posiada już 1000 zł.. własnego kapitału.

A conto opieki społecznej: brak na cmentarzu żyd. parkanu i kostnicy. Muszyna nie posiada na to funduszów a winien o tem pamiętać kahał nowosądecki!

Stefan Filipowicz.

PIERWSZY MUNDUR.

Niebywałą wprost dumą, przepełnioną była dusza Jego, gdy ujrzał przyniesiony prosto od krawca, swój pierwszy mundur. Bluzka ciemno granatowa, szyta krojem wojskowym z szerokim i bardzo wysokim kołnierzem, na którym lśnił się w środku jeden srebrny pasek, jakby wszystkimi barwami wymarzonej tęczy, długie, czarne spodnie, lekko u dołu przechodzące w klosz, przedmiot ustawicznych westchnień z lat minionych, kusiły, nęciły. Zda się, że sam widok ten, dodawał zrozumiałej powagi, a ręce odruchowo sięgały ku górnej wardze, jakby chciały przygładzić wąs, którego jeszcze długo, długo przyszło czekać. Wysoka twarda czapka, ze srebrnym znaczkiem „G", zmuszała całe otoczenie do niemego szacunku i podziwu.

Pierwszy spacer, po zalanych słońcem ulicach, był, zdało mu się jednym pasmem tryumfu, dlatego też idąc powoli, majestatycznie, wypinał swą dziecięcą pierś naprzód, a twarzyczkę jeszcze dziecka, przyoblekła powaga.

Pierwszy mundur! Któż z was nie pamięta chwil tych, gdy wcieleni w szeregi c. i k. gimnazjum rozpoczynaliśmy rok szkolny idąc ufnie w przyszłość — zanosząc przed „ołtarze błaganie, ojczyznę, wolność daj nam zwrócić"'... nie śniąc nawet, by po tylu latach wichrów, burz i pożogi wojennej, danem nam było, widzieć już w odrodzonej ojczyźnie — szeregi polskich uczni — rok rocznie śpieszących w pierwszych dniach września do szkół, po skarby nauki.

Minęły lata — przesunął się przez życie nasze, cały korowód profesorów — niezapomniane sylwetki dobrych, czułych opiekunów.

Sumiaste wąsy „Jan — czy — Wojciecha". — nieśmiertelny, kochany „Me sé gerón", niestrudzenie prowadzący orkiestrę gimnazjalną na wszystkich paradach i uroczystościach, mały dyrektor zwany „Dyrdaś" z wąsami i postawą Wołodyjowskiego w „Waffenrocku, pierogu i przy szpadzie, „Fluorek" ze swojem „siadaj pało, majaczysz nieboże", „Inklus" wiecznie nieprzytomny, kładący parasol do łóżka a siebie do kątą, „tata Łacinnik" „pieknie powtarzający lekcyją" i tylu, tylu innych, którzy wykówali w nas dusze na hart stali, chcąc stworzyć pokolenie na miarę Fidjasza.

Lata mijały, zawierucha wojenna zniszczyła przekonania, wypaczyła pojęcia, przed oczyma naszemi przesunęły się obrazy inne — ciężkie, okropne. Młode oczy chłopca widziały mundury zbryzgane krwią — podarte kulami — poplamione, — widziały nędzę i upadek człowieka, — widziały szary mundur strzelecki i amarant, krwawy ułanów polskich

Życie za prędko — za wartką falą pobiegło naprzód, duże dzieci, niezwyczajne tego pośpiechu — w podwójnym tępie zaczęły żyć i poznawać. Młody chłopak — w szesnastym roku życia stał się dojrzałym mężczyzną aby „z trudu jego i znoju, Polska powstała by żyć".

I wtedy, znów tak samo, jak przy wkraczaniu w mury szkolne, danem mu było ubrać swój „pierwszy mundur", ale jakiś inny, szary, dostosowany ochronnie do tła „matki ziemi", na głowie zaś mię-

NOWINY RABCZAŃSKIE

Oddział „Nowin Podhalańskich“ w Rabce.

Kierownik: Włodzimierz Huk „Informator“, ul. Władysława Orkana

Nowości z Rabki.

Mimo, chwilowej, krótkiej niepogody nie znać jeszcze na Rabce ubytku gości. Zresztą liczne imprezy i uroczystości pociągają nadal. Obok poświęcenia sztandaru Zw. Podhalan wymienić tu należy międzynarodowe zawody pływackie, które zgromadziły do 2000 osób. Obecnymi byli: starosta Głut, senator Gwiżdż, dyr. dr. Kaden, prof. Kumaniecki, prez. Krokowski prof. Michalek i w. i. Po zawodach, które przyniosły zwycięstwo Amerykanom odbył się wspólny bankiet pod Gwiazdą.

W związku z naszym artykułem o szkołach rabczańskich, miło jest nam uzupełnić nieścisłą notatkę, dotyczącą Gimnazjum sióstr Nazaretanek. Doskonały ten zakład wraz internatem posiada nietylko 4 klasy nowego typu gimn. ale i dawną 7 i 8 kl. oraz 6 klas szkoły powszechnej, z przygotowaniem do gimnazjalnego egz. wstępnego.

Z prywatnych szkół powszechnych, wraz z internatem, wymienić należy tutaj Zakład Julji Benoni Dobrowolskiej, mieszczący się w „Nowej Lechji przy ul. Cypriana Norwida, staranny w wychowaniu i posiadający pierwszorzędne siły nauczycielskie. Oczywiście posiada on doskonałą opiekę lekarską. poza prześlicznem położeniem.

Wśród wewnętrznych, miejscowych stosunków duże poruszenie wywołało u ludności żydowskiej, zarządzenie wyboru rabina okręgowego. Wobec tego, że podrabin Schreiber jest już dawno wybranym, a nie zatwierdzonym uważa zarząd i ludność miejscowa, wybór rabina okr. chwilowo, jako nieaktualny.

Przyjeżdżajcie na sezon jesienny!

KRONIKA.

STAROSTA POW. Dr. M. ŁACH powrócił z urlopu i objął swe urzędowanie.

ROK SZKOLNY rozpoczął się uroczystemi nabożeństwami, przyczem w tychże wzięły udział gimnazja ze sztandarami.

ODZNACZENIE. P. Helena Jordanowa, z Mszany dolnej, na Podhalu, została za swą pracę w Stow. młodz. żeńskiej odznaczoną zaszczytnym orderem papieskim „Pro Ecclesia et pontifice“.

MUNDURKI GIMNAZJALNE obowiązujące bezwzględnie od obecnego roku szkolnego, nakazało stosować kuratorium krakowskie.

WIEC WŁAŚCICIELI REALNOŚCI odbył się dnia 30 bm. Rozpatrywano sprawy podatku od lokali, moratorjum dla zaległych czynszów, oraz akcję dla Funduszu obrony Państwa, jak w afiszu. [Fundusz ten ma nazwę F. O. N. a nie Państwa. Przyp. składacza.]

NOWA SCENA. Dom Katolicki buduje ostatnio nowoczesne urządzenie sceniczne, pod kierownictwem znanego artysty p. Art. Buczera.

ZWIERZYNIEC i CYRK. Szereg cyrków przejechał przez nasze miasto, rozkładając namioty. Niestety wspaniały cyrk „Korona“ stał dwa dni na kolei i wyjechał, nie mogąc porozumieć się, co do placu. Zwierzyniec jest interesujący; tylko zganić należy dowolność cen wstępu. Inne się ogłasza, a inne pobiera. To nie jest w porządku!

BAGAŻOWI na kolei mają mundury, ale nie mają, poza numerkiem, żadnych odznak. Mundur przypomina niestety uczniowskie i należałoby koniecznie pomyśleć o odpowiednych napisach na czapkach.

SZEREG SKWERÓW powstaje ostatnio, przy pomocy prac Funduszu Pracy. Z nową wiosną zostaną z pewnością obsadzone kwieciem, aby nie zarosnąć tak zielskiem, jak obecny przy ul. Matejki.

SENZACYJNY PROCES Müllera Eug. i Ski zakończył się skazaniem tegoż na półtora roku więzienia, współwinnego ucznia gimn. K. na rok, z zawieszeniem.

WYBÓR NOWYCH WŁADZ w Teatrze Dramatycznym. Dyrektorem Teatru został wybranym na ostatniem zebraniu p. Witold Barbacki, zastępcą dyrektora p. Artur Buczer. Do komisji rewizyjnej weszli pp. Trembecka, prof. Bogusz, Migacz, Fyda i Uhl.

Nowy wybór, w szczególności pełnego pomysłów i wartości p. A. Buczera zapewnia nareszcie Teatrowi nowy rozwój.

Kronika żałobna.

Śp. Marja z Grzegorczyków Bałucowa wdowa po st. strażniku więziennym zmarła dnia 5 bm. w 78 roku życia.

Pozostałej Rodzinie z Piotrem Bałucem, kierownikiem drukarni p. R. Pisza, składa szczere wyrazy współczucia Redakcja i Administracja „Nowin Podhalańskich“ oraz „Drukarnia Podhalańska.“

kką czapkę — maciejówkę, z tym widocznym symbolem walki przez całe życie z tem co treścią mu było, przez długie długie lata szkolne — z białym orłem!

Jak orły, porwały się dzieci do lotu „nad poziomy“. Wcielone w szeregi pułków legjonowych — poszli dzieci — boharzy z uśmiechem słońca w przedwcześnie postarzałej duszy, poszli aby wprowadzić w czyn, tęsknotę wiekowej niewoli.

Mały chłopak — w swym „pierwszym mundurze“ legł w boju o Nieśmiertelność Narodu — aby dać możność innym, młodszym pokoleniom, przywdziać, znów pierwszy, ale już polski mundur.

Leżącego w kałuży amarantowej krwi, żegnały wspomnienia młodości, lat minionych korowodem sylwetek, sypiąc nad nim mogiłę wysoką „Czynu“, a przez poszarpany kulami ten jego „pierwszy drugi mundur“, uleciała dusza z przestwora na „wieczne wakacje“.

Rozrywki.

Nowy Sącz.

KINO „WIEDZA“. „Papua“, film egzotyczny i „Mleczna droga“. Komedja Haroldem Lyojdem.

KINO „SOKÓŁ“. „Epizod“, z Paulą Wessely.

DANCING w cukierni Kozłowskiego, w soboty i niedziele o 8-mej. Five o clocks, w niedziele od 5-7 pop.

Żegiestów.

„JAPONKA“. Koncert doskonałej kapeli „Wołga“ jeszcze przez wrzesień. W sobotę i niedzielę pożegnalny występ tancerza Aloszy, znanego z filmu „Kurier Carski“.

„WIKTOR“ codziennie koncert i dancing.

Rabka.

DANCING codzienny w restauracji „Pod Gwiazdą“.

Szczawnica.

RESTAURACJA ZAKŁADOWA, przez cały wrzesień koncert doskonałego jazzu Henryka Pewznera, z warszawskiej Adrii.

Krynica.

„CHORĄŻÓWKA“ na Michasiowej Codziennie dancing od 10.30-1 i 4-7 pop. Wieczorem dancing — bridge. Specjalność: pstrągi.

DOM ZDROJOWY — codziennie dancingi i five.

Teatr Robotniczy.

Walne Zgromadzenie Teatru Robotniczego wybrało niedawno dyrektorem p. Stefana Bodzonia, doskonałego artystę i reżysera, przyczem dotychczasowy dyrektor p. Stefan Turski, dostał tylko 4 głosy. Obecnie unieważniono wybór (p. Bodzoń nie należy do Z. Z. K.) i wróciła dawna dyrekcja. Nie rokuje to dobrych nadziei, dowodem projekt wystawienia operetki: „Generał huzarów“, która w Krakowie miała dwa przedstawienia! Reżyserować ma ktoś, kto operetkę widział (!) bez względu na walory reżyserskie. Świadczy ta koncepcja słabo, o nowym sezonie!

W każdym teatrze zmienia się dyrekcja co pewien czas, aby dać możność nowym ludziom, wprowadzenia nowych pomysłów i nowej inwestycji! W Teatrze Robotniczym unieważniono doskonały wybór, aby niestety wrócić do tych ludzi, którzy już nic nowego Teatrowi dać nie potrafią! Dziwimy się tylko, że p. dyr. Turski, widząc wyraźne nastawienie przeciwko sobie — zdecydował się prowadzić nadal ten teatr, który ostatnio pod jego kierownictwem kompletnie podupadł! Nie rokuje to żadnych dodatnich nadziei na przyszłość!

Rom. Stawicz.

Młodociani bandyci.

W niedzielę, o godz. 9 rano, tuż obok kaplicy szkolnej napadł na przechodzącego ucznia 5 klasy szkół powszechnych — kilkunastoletni apasz, ze słowami: „masz pieniądze — dawaj zaraz!“ Kiedy wystraszony chłopak odpowiedział „nie mam“ — obszukał młodociany bandyta kieszenie chłopcu, dał mu w twarz, tak że ten się przewrócił i uciekł!

Nie jest to odosobniony wypadek. Dzieciom posła J. niedawno, przed Sokołem wyrwali pieniądze z rąk młodociani andrusi! Objawy te są wprost groźne! Nie wolno dopuścić do bandyckich wystąpów młodocianych szumowin, które w ubiały dzień przeszukują pod groźbą kieszenie szkolnym dzieciom.

Włóczęgów nieletnich trzeba bezwarunkowo z ulicy usunąć, jeżeli już nie dla usunięcia nahalnego żebractwa, to dla bezpieczeństwa! Tego domaga się cała opinja miasta!

Zebranie emerytów w Starym Sączu.

W związku z akcją, protestującą przeciwko obniżce pensyj emeryckich, odbyło się dnia 22 sierpnia poważne zebranie emerytów, gdzie uchwalono po dyskusji szereg rezolucyj. Emeryci i upominają się o swe prawa w drodze dozwolonej ustawą, ba są zasłużonymi nieraz patrjotami z czasów zaboru — kwestja ich bytu jest przeto rzeczą pierwszej wagi.

Związek Podhalan przy pracy.

Z inicjatywy dyr. Drużbackiego utworzono w Nowym Targu Powiatowy Związek Podhalan, którego celem jest podniesienie Podhala pod względem gospodarczo kulturalnym i oświatowym.

Na organizacyjnem zebraniu delegatów ognisk Zw. Podhalan z nowotarskiego, dokonano wyboru zarządu w następującym składzie: Dyr. KKO Drużbicki (Nowy Targ) prezes, wójt Kamiński (Szaflary) mgr. Siuty (Czarny Dunajec), wójt Orawiec [Poronin], wójt Masztelarz [Krościenko], Nędza Kubiniec [Kościelisko] i lek. wet. Janowiec (Rabka) — członkowie zarządu. Zastępcy: pp. Pojedyniec [Niedzica], Kopeć (Waksmund) i Parzygnat [Stare Bystre]. Komisja rewizyjna: dyr. mgr. Krzeptowsk Andrzej (Zakopane), Lubelski (Szaflary) i Dziąba (Maruszyna).

Ponadto staraniem dyr. Drużbackiego w Kowańcu powstało Ognisko Zw. Podhalan. Do zarządu „Ogniska“ weszli pp.: Klimowski jako prezes, dyr. szkoły roln. inż. Górz, por. s.s. Skalski i F. Jędrol — jako członkowie zarządu. Komisja rewizyjna: Bobek, Pyka i dyr. Rajski.

Uzdrowiska polskie

na wystawie w Krakowie.

W gmachu Akademji Górniczej w w Krakowie, mieszczącej obecnie Wystawę Turystyszno - Uzdrowiskową, całe pierwsze piętro zajęły uzdrowiska. Pokazały one przy pomocy szeregu artystycznych fotografji, barwnych afiszów, makietek i wreszcie próbek swoich produktów leczniczych — cały swój dorobek obecny. A jest w czem wybierać. Każde zdrojowisko postarało się już zawczasu o to, aby stoisko jego wypadło efektownie, a zarazem propagandowo i informacyjnie. Po zwiedzeniu stoisk uzdrowiskowych każdy nbywatel zorjentuje się doskonale, które zdrojowisko posiada solanki i jakie, które ma najlepsze borowiny a wreszcie, jak w chwili obecnej wyglądają nasze uzdrowiska.

Wystawa bowiem doskonale obrazuje na setkach zdjęć fotograficznych, jak prezntują się nasze gmachy nowoczesnych łazienek mineralnych, jak wyglądają wzorowe pijalnie, wszelkiego rodzaju nrządzenia lecznicze, a wreszcie chluba naszych większych uzdrowisk — baseny z wodą mineralną.

Postulaty właścicieli nieruchomości.

Na odbytem w Warszawie walnym zjeździe naczelnej rady polskiego Związku zrzeszeń własności nieruchomej zatwierdzono szereg uchwał.

Postanowiono podjąć starania, by obniżenie komorneso uchylono w stosunku do lokatorów, posiadających dochód powyżej 200 zł. miesięcznie, oraz przywrócono pierwotne terminy płacenia podatku od nieruchomości w ratach kwartalnych. Świadczenia komunalne za wodę, kanały, czyszczenie ulic i wywóz śmieci winny być wyłączone od podstawy wymiaru podatku od nieruchomości. Uchwalo nodalej domagać się orgraniczenia wysokości dodatku komunalnego do państwowego podatku od nieruchomości do 50 proc. tego podatku. Uchwalono wreszcie dążyć do zmiany przepisów kominiarskich, oraz obniżenia opłat za czyszczenie kominów, uznając konieczność modernizacji wywożenia śmieci i sprzeciwić się wszelkiemu monopolowi w tej dziedzinie.

Budynki pojunackie.

Wybudowaliśmy w naszym powiecie szereg budynków dla junaków, jak np. w Łomnicy, Chomranicach, i tp., które obecnie stoją pustką. Należałoby pomyśleć o racjonalnem użyciu wspaniale zbudowanych baraków, dla jakichkolwiek celów.

Zniesienie pociągu motorowego.

Od kilkunastu dni przestał kursować na linji Krynica — Kraków pociąg motorowy-torpeda. Zniesienie tego pociągu uzasadnione zostało brakiem podróżnych, korzystających z tego doskonałego, szybkiego środka lokomocji.

Małą ilość podróżnych, jeżdżących torpedą prawdopodobnie należy przypisać zbyt wysokiej opłacie za bilet. Niższa cena biletu może niewątpliwie wzmogłaby liczbę podróżnych torpedą a nawet może zadecydowałaby o rentowności tego rodzaju motorowego pociągu, tak bardzo potrzebnego Krynicy.

Bankowość Krościenka n-D.

Jedną z pierwszorzędnych placówek bankowych na tut. terenie jest Spółdzielczy Bank Ludowy, założony w r. 1896. Posiada 695 członków i ma 120 000 zł. kapitału obrotowego, w tem 60 proc. sum własnych, przyczem podkład na 3 nieruchomościach. Prezesem Rady Nadzorczej jest ks. Jan Ponczyński, dyrektorem p. Jan Mastalerz. Ostatnio Bank ofiarował 40 zł. na F. O. N.

Wóz „Morwitan“ w Nowym Sączu.

Wielką senzację wywołało pojawienie się wozu reklamowego firmy Morwitan, z ruchomem podwoziem, które reklamował wyroby fabryki tutek i bibułek Herbewo.

Ze zadowoleniem musimy stwierdzić, że wyroby tej firmy znachodzą chętnych nabywców na Podhalu wśród palaczy, którzy chwalą sobie wyroby Herbewo.

Wydawca i Redaktor odpowiedzialny: M. Lustig. „Drukarnia Podhalańska“ w Nowym Sączu.

Rabka.

Zakład Instalacyjny
Bolesław Hummer i Tomasz Torba
Projektują i wykonują centralne ogrzewanie wszelkich systemów. Urządzenia wodociągowe, łazienki, umywalnie, klozety i t. p.
RABKA ZDRÓJ tel. 154.
Zakopane ul. Kościelna tel. 1050

Dom handlowy
MARCELI FROMOWICZ
Rabka Zdrój.
Materjały budowlane, naczynia, porcelana, szkło farby i lakiery.
Ceny najniższe. Ceny najniższe.

GUSTOWNE PODARUNKI
tylko z firmy
„JANINA"
sklep galanterji wykwintnej
RABKA-ZDRÓJ, BAZARY 8

Henryk Steiner
RABKA ZDRÓJ, RYNEK
poleca towary bławatne, konfekcję, obuwie. Ceny przystępne

Chemiczny zakład czyszczenia wszelkiej garderoby męskiej i damskiej
R. OLKUSKA
Rabka-Zdrój, Piłsudskiego nr. 289
czyszczenie, farbowanie, prasowanie ubrań, płaszczy, chustek, kołder, obrusów itp. Powierzone prace wykonuje się solidnie i punktualnie, po cenach najniższych. Przy zakładzie chemicznym pracownia obuwia.

„WĘGLOKOKS"
RABKA ZDRÓJ
Telefon 136. Telefon 136.
SKŁAD WĘGLA i KOKSU
Wyłączna sprzedaż węgla i koksu z koncernu „Robur"
Dostawa wagonowo lub detailicznie.

Koncesjonowany Zakład ELEKTROTECHNICZNY
Włodzimierz Ropka
Rabka Zdrój
projektuje i urządza: wszelkie instalacje światła elektrycznego, przeniesienia siły, alarmów, telefonów, dzwonków, gromochronów i radja. Przyjmuje również naprawę silników elektro-medycznych.
Telefon 110. Telefon 110

SZTUKA LUDOWA
Największy wybór rzeźb i pamiątek WŁASNEGO WYROBU POLECA
WYTWÓRNIA RZEŹBIARSKA
Mieczysława Cholewy
RABKA, ulica Słowackiego
(obok piekarni p. Bogdanowskiego.)
Bezpłatnie rzeźbi się na poczekaniu monogramy i inne napisy.

Szczawnica.

KONCESJONOW. ZAKŁAD
ELEKTROTECHNICZNY
STANISŁAW PIWOWAR
SZCZAWNICA.
Telefon 28. Telefon 28.
Projektuje i urządza instalacje elektryczne dla światła i siły.
MOTORY ELEKTRYCZNE.
Dynamo-maszyny — Budowa sieci prądów silnych. — Gromochrony, dzwonki, telefony.
Naprawa akumulatorów, oraz dostawa wszelkich materjałów elektrotechnicznych.

Bracia Hawlinowie
(2 sklepy)
Bazar Podhalański — Zdobnictwo Podhalańskie
W SZAWNICY.
Największy wybór pamiątek, kosmetyków, przyborów papierowych i galanterji.
CENY NAJNIŻSZE.

Nowy Sącz.

Pierwszorzędny Zakład fryzjerski Damsko-Męski
L. Wanderer, N. Sącz
filja ul. Wałowa (róg Jagiellońskiej)
Osobne gabinety komfortowo urządzone dla Pań i Panów. Wykonuje wszelkie zabiegi fryzjerskie i kosmetyczne, jak ondulacja, farbowanie i t. p.
Trwała ondulacja.
CENY PRZYSTĘPNE

Nowo-otwarta ślusarnia
Józefa Wójtowicza
Nowy Sącz, ulica Jagiellońska 46
wykonuje wszelkie prace w zakres ślusarstwa wchodzące. — Wykonanie artystyczne.

NIKŁOWNIA
w Nowym Sączu, Pierackiego 27
kompletnie odnowiona i urządzona według najnowszych wymogów techniczn.
wykonuje wszelkie prace szybko i starannie
po cenach umiarkowanych.

Najpopularniejsza i pierwszorzędna pracownia garderoby dziecięcej sportowej i mundurków studenckich
M. Friedenbacha
NOWY SĄCZ, Lelewela 2.
obok Łaźni Miejskiej.
Wykonuje wszelkie prace według krajowych i zagranicznych modeli.
CENY NIEZWYKLE NISKIE.

RABKA
pierwszorzędne zdrojowisko
DLA DZIECI i DOROSŁYCH!

H. Rose - Rabka Zdrój
poleca po cenach umiarkowanych wielki wybór oryginalnych rzeźb i PAMIĄTEK RABCZAŃSKICH w stylu własnym. — Galanterja żelazna artykuły spożywcze, przybory elektryczne radjowe i muzyczne. Przybory piśmienne farby i pokosty.

Redakcja i administracja:
Nowy Sącz, ulica Romanowskiego 2

CENY OGŁOSZEŃ: Ogłoszenie zwykłe 40 gr. za 1 mm. Nadesłane 80 „ „ 1 „
W tekście 1 zł za 1 mm. Przed tekt. 1·50 „ 1 mm.

Redaktor naczelny: Stanisław Klemensiewicz.